

Zadanie (TOR)
pre evaluáciu dopadu terénnej sociálnej práce

Implementačná agentúra pre OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia

august 2014

Zoznam skratiek:

DOP – Dopytovo orientované projekty

FSR - Fond sociálneho rozvoja

IA ZaSI - Implementačná agentúra pre OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia

MRK – marginalizované rómske komunity

MVO – mimovládna organizácia, resp. mimovládne organizácie

OP ZaSI – Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia

RK – regionálni koordinátori TSP

TSP – terénna sociálna práca

TSP/ ATSP – osoby vykonávajúce terénnu sociálnu prácu

1. Informácia o zadávateľovi

Organizácia, vytvorená v roku 2004 ako Fond sociálneho rozvoja, bola v apríli 2014 premenovaná na Implementačnú agentúru pre OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Zámerom pri jej vzniku bolo podporovať projekty, ktoré otvárajú cestu do spoločnosti ľuďom vytlačeným na jej okraj. Jej úlohou je efektívne sprostredkovať pomoc tam, kde je najviac potrebná: nezamestnaným, zdravotne postihnutým, Rómom, prisťahovalcom, bezdomovcom, ženám po materskej dovolenke, mladým predčasne opúšťajúcim školy, ženám v domácnosti, väzňom, ktorí práve skončili výkon trestu. Plnením tejto úlohy prispieva IA ZaSI k odstraňovaniu chudoby a k zvyšovaniu zamestnanosti na Slovensku. V roku 2007 sa FSR stal Sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom v rámci OP ZaSI prioritne pre tému sociálnej inklúzie, okrem toho od roku 2012 realizuje NP Terénna sociálna práca v obciach v pozícii prijímateľa.

2. Dôvody pre realizovanie evaluácie

- a.) Zámerom IA ZaSI je realizovať evaluáciu dopadu terénnej sociálnej práce, ktorá umožní lepšie porozumenie TSP ako nástroja na podporu sociálnych zmien, vyhodnotiť jej zmysel a dopady na rôzne cieľové skupiny (marginalizované rómske komunity, obce, spoločnosť). Evaluácia dopadu posúdi účelnosť využitia verejných finančných zdrojov, ktoré sú na túto oblasť vynakladané od roku 2005.

Evaluácia umožní zosumarizovať kvantitatívne dáta ako aj kvalitatívne zhodnotenie dopadov výkonu TSP. IA ZaSI zároveň prostredníctvom evaluácie chce získať odporúčania, ktoré pomôžu pri zostavovaní kritérií ďalšieho financovania TSP po roku 2015.

Odporúčania evaluátorov by sa mali zamerať na otázky ako ďalej zvyšovať kvalitu terénnej sociálnej práce, v akom rozsahu ju realizovať a aké inovatívne postupy možno zaradiť do financovania a koordinácie/ metodického vedenia zo strany IA ZaSI. Výstupy evaluácie by mali slúžiť ako podklady pri rozhodovaní o ďalšom financovaní TSP, príp. o spôsoboch jeho financovania.

IA ZaSI chce prostredníctvom evaluácie získať spätnú väzbu na kvalitu doterajšieho výkonu TSP v jednotlivých fázach finančnej podpory TSP a porovnanie efektivity prístupov vzhľadom na formy financovania a metodické podpory.

- b.) Súčasťou zadania evaluácie je aj zozbieranie príkladov dobrej praxe (napr. v podobe stručných príbehov z minimálne 5 obcí) pri realizácii terénnej sociálnej práce, ktoré budú súčasťou informačných materiálov o TSP pre širšiu a odbornú verejnosť.

3. Kontext evaluovaného programu

IA ZaSI/FSR finančne podporuje TSP od roku 2005, pričom zabezpečuje metodickú a koordinačnú podporu pre zapojené subjekty (predovšetkým obce) a osoby, ktoré TSP vykonávajú (TSP/ATSP). V rokoch 2005-2007, keď bola TSP financovaná zo ŠR, bol FSR prítomný v regiónoch prostredníctvom 17 RK. V rokoch 2007 – koniec roka 2011 financovanie TSP bolo realizované z ESF, FSR koordinoval TSP/ATSP prostredníctvom koordinátorov v Bratislave. V tomto období obce a niekoľko MVO vykonávali terénnu sociálnu prácu prostredníctvom dopytovo orientovaných projektov (DOP).

Od januára 2012 IA ZaSI realizuje NP TSP, ktorým zaviedol novú, administratívne jednoduchšiu formu financovania TSP so znovuzavedením metodickej a koordinačnej podpory na regionálnej úrovni. IA ZaSI koordinuje a metodicky vedie TSP/ATSP prostredníctvom 20 RK.

Súčasne stále prebieha, i keď vo výrazne menšej miere, financovanie TSP prostredníctvom DOP.

4. Evaluačné otázky

Otázky môžu byť v procese finalizácie evaluačného plánu upravované na základe konzultácií s IA ZaSI.

- Aké zmeny v obciach vyvolala terénna sociálna práca?
- Zmenila sa zavedením NP TSP (oproti dopytovo - orientovaným projektom) kvalita výkonu terénnej sociálnej práce? Ak áno, ktoré sú kľúčové faktory zmeny?
- Ako ovplyvňuje kvalita a rozsah metodického vedenia zo strany IA ZaSI/FSR kvalitu, potenciál zlepšenia a dopady terénnej sociálnej práce?
- Ako vnímajú klienti, zúčastnené obce, odborná verejnosť (vrátane TSP/ATSP) terénnu sociálnu prácu?

- Aké systémové opatrenia by mala Slovenská republika prijať, aby bol výkon terénnej sociálnej práce kvalitnejší a efektívnejší?

5. *Zainteresované subjekty (stakeholders) v evaluácii*

IA ZaSI očakáva, že evaluátor zahrnie do evaluácie vzorky z nasledujúcich skupín **stakeholderov**:

1/ reprezentanti IA ZaSI, ktorí pracujú s TSP: regionálni koordinátori, hlavní koordinátori – metodici,

2/ osoby vykonávajúce terénnu sociálnu prácu: TSP/ ATSP,

3/ klienti v obciach, kde sa vykonávala TSP.

Je dôležité, aby sa pri **výbere 25 obcí** zohľadňovali nasledujúce faktory:

- **regióny**: zastúpenie západného, stredného a východného Slovenska. Prednosť majú regióny, kde sa vo väčšej miere realizuje dlhodobý program TSP,
- **forma financovania**: pre účel porovnania NP TSP a formy financovania prostredníctvom DOP je potrebné do vzorky zaradiť 2 obce, ktoré sú v súčasnosti minimálne päť rokov financované cez DOP (a súčasne sa v nich nerealizovalo financovanie cez NP),
- **náročnosť práce TSP/ATSP v obciach**: výber by mal zohľadniť ukazovatele dopadu vo vysoko, stredne aj menej „náročných“ obciach z hľadiska problémov klientov,
- **práca koordinátorov**: vo výbere majú byť obce, kde je optimálna podpora koordinátorov (RK) zo strany obce a tiež obce, kde - naopak - nie je podpora zo strany vedenia obce dostatočná,
- **kvalita práce TSP**: aby boli zastúpené obce s väčšou aj menšou kvalitou porozumenia TSP. TSP sa má v hodnotenej obci realizovať minimálne 5 rokov (z toho minimálne rok v rámci NP).

Evaluátor pripraví návrh širšieho výberu obcí a vyberie evaluované obce na základe odporúčaní zadávateľa.

4/ samosprávy (sociálne oddelenia úradov v mestách a reprezentanti obcí) a spolupracujúce organizácie (napr. UPSVaR, polícia, školy, MVO pôsobiace v obci, centrá voľného času),

5/ tvorcovia a realizátori sociálnych politík – MPSVR, Úrad splnomocnenca a pod.,

6/ odborná verejnosť: odborníci z think tankov, zameraných na sociálnu prácu a sociálnu politiku; MVO, ktoré sa venujú terénnej sociálnej práci a príbuzným aktivitám (presahujúce lokálny význam),

7/ verejnosť (cieľové skupiny) pri zisťovaní dopadu na spoločnosť – spolunažívanie MRK a majority v obci.

6. Kvalifikácia evaluátora

IA ZaSI očakáva, že evaluátor má min. VŠ vzdelanie II. stupňa, preferenčne v oblasti sociálnych vied a rozumie problematike TSP.

Jeho/ jej prax v oblasti evaluácie je min. 5 rokov. Svoju odbornú skúsenosť bude dokumentovať záverečnými správami z relevantných 3 - 5 evaluácií (ak je ich možné zverejniť), na ktorých participoval/-a a uviesť v akej pozícii na nich pracoval/-a. Evaluátor má 5-ročnú prax v manažovaní tímu a predchádzajúcu skúsenosť s evaluáciou podobného programu/ intervencie v sociálnej oblasti (priamo alebo v spolupracujúcom tíme).

Evaluátor predloží životopis, motivačný list a 3 referencie (vo forme listu alebo kontaktu) z organizácií, pre ktoré realizoval evaluácie (vrátane kontaktnej osoby). Evaluátor preukáže skúsenosti v spracovaní štatistických údajov, resp. uvedie meno odborníka, ktorý túto oblasť odbornosti vie pokryť v jeho prípadnom evaluačnom tíme (evaluátor od danej osoby získa predbežný súhlas). V prípade inej osoby, evaluátor uvedie relevantné údaje, ktoré sa vzťahujú na odbornosť uvedenej osoby.

7. Očakávaný prístup a odporúčaná metodológia

IA ZaSI očakáva, že evaluátor sa oboznámi s východiskami financovania TSP v Slovenskej republike na základe nasledujúcich dokumentov: Štandardy TSP, Príručka pre obce zapojené do NP TSP, monitorovacie správy NP TSP, postup pri výbere TSP/ATSP, výzvy na podanie žiadostí o NFP v téme TSP v rokoch 2007-13 (financovanie cez DOP) a *d'alšie interné dokumenty k problematike TSP*.

Evaluátor pripraví, uskutoční a zanalyzuje výstupy s minimálne 80 respondentmi (formou individuálnych polo-štrukturovaných rozhovorov - s minimálne 50% respondentov), a tiež pomocou 5 skupinových interview a 3 fókusové skupiny v rôznych geografických častiach SR.

Pripraví a analyzuje údaje aj pomocou špecifických dotazníkov pre rôzne typy stakeholderov uvedených v bode 5 tohto zadania.

8. Prístup k zdrojom dát

Evaluátor bude mať v procese realizácie evaluácie zabezpečenú podporu IA ZaSI v získavaní nevyhnutných dát, ktoré priamo súvisia so schváleným formátom evaluácie. Zároveň budú evaluátorovi k dispozícii všetky dáta, ktorými v téme TSP IA ZaSI disponuje.

9. Rozpočet evaluácie

IA ZaSI očakáva, že rozpočet evaluácie neprekročí sumu 27 400,- €. Evaluátor predloží predpokladaný počet osobohodín potrebných na jednotlivé fázy evaluácie.

10. Časový rámec evaluácie

Evaluátor bude vybraný priamym výberom hlavného evaluátora v priebehu septembra resp. októbra 2014.

Evaluácia začne stanovením hlavného evaluátora a zostavením jeho tímu a ukončí sa najneskôr do 30. júna 2015, kedy sa očakáva schválenie evaluačnej správy zo strany zadávateľa. Ďalšie dôležité termíny v procese evaluácie:

- predloženie evaluačného plánu (inception report) do konca októbra 2014,
- realizácia evaluácie (zber a analýza údajov) do februára 2015,
- predloženie predbežnej verzie záverečnej správy (cca 50 – 60 str. + prílohy) na pripomienkovanie zo strany zadávateľa do 15. apríla 2015,
- pripomienky IA ZaSI do 31. mája 2015,
- zapracovanie pripomienok, predloženie obsahovej a finančnej správy v súlade s kontraktom a schválenie finálnej verzie záverečnej správy do konca júna 2015,
- predloženie verzie správy pre verejnosť (vrátane príkladov dobrej praxe) a uzavretie kontraktu – do 31.7.2015,
- výstupy sa prezentujú na záverečnom workshope – kde budú pozvaní aj zástupcovia odb. verejnosti, výstupy diskusie sa môžu týkať aj ďalších častí implementácie NP TSP) – jún až október 2015.

11. Logistická podpora

IA ZaSI okrem dát poskytne evaluačnému tímu kontakty na vybraných stakeholderov a bude nápomocná pri organizácii stretnutí so stakeholdrami v regiónoch. IA ZaSI si vyhradzuje právo, aby hlavný evaluátor konzultoval jednotlivé kroky v procese evaluácie so stanovenými zástupcami IA ZaSI.

12. Podoby výstupu – formy záverečných správ

IA ZaSI očakáva rozsah **záverečnej správy** 50 – 60 strán (vo forme A4). Okrem nej evaluátor predloží **skrátenu verziu záverečnej správy pre širšiu verejnosť** v rozsahu 10 – 15 strán (hlavný text okrem príloh). Skrátená verzia sa prioritne zameria na zistenia pozitívnych dopadov výkonu TSP. Súčasťou skrátenej verzie záverečnej správy ako príloha budú príklady dobrej praxe (napríklad formou príbehov) z 5 obcí.

Očakáva sa, že evaluačný tím bude výstupy evaluácie prezentovať na workshope pre odbornú verejnosť.

Fotografický materiál dokumentujúci situáciu v skúmaných obciach a výstupy príkladov dobrej praxe (na základe dohody so zadávateľom).